

REDACȚIA
Deak Perencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an .. 24 cor.
Pe jumătate an .. 12 "
Pe 1 lună .. 2 "

Nr-ri de Duminecă pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deak Perencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un gir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comital 562

Drama dela Carlovit.

(R.) Fără a mai aștepta să vedem care are să fie sfârșitul: își va trage patriarhul Brancovici consecuența și va demisiona în urma dovezilor ce s'au adus despre felul cum și-a frustat biserica, ori va rămâne și mai departe în scaunul său, — se poate constata chiar d'acum, că o dramă mare se petrece în congresul bisericesc sârbesc... Nu o majoritate oare-care, ci aproape întreg congresul și opinia publică sârbă acuză pe supremul cap al bisericii că a furat... Zile de arândul comisia de 17 a congresului nici n'a făcut altceva, decât să cerceteze gestiunea financiară a patriarhului. Rezultatul cercetărilor este următorul proiect de rezoluție propus de dr. Musitzky (pe care congresul desigur îl va primi cu mare majoritate):

»Congresul să primească propunerea comisiei de control, conform căreia patriarhul să restituie lipsurile. Congresul regretă adânc și condamnă neplăcerile intenționate, pe cari patriarhul Brancovici li-a pricinuit fondurilor naționale bisericesti. Congresul este adânc convins, că talmăcește dorința ferbinte a poporului sârb, când îl provoacă pe patriarhul Brancovici, ca în interesul bisericii și autonomiei, pentru pace, să tragă consecuențele și să se depărteze din postul de care s'a dovedit nevrednic. Să se admită dorința lui Brancovici de a i-se ascultă apărarea verbală, dar asta nu în ședință confidențială, ci în ședință publică».

Așa ceva nu s'a mai întâmplat în Ungaria.

Nu e vorba însă de astădată numai de rușinea ce s'a abătut asupra bisericii sârbești, ci e chestie de *primejdia ce o inconjoară*. Fie că Brancovici demisionează adică, și astfel se încheie acest capitol rușinos de domnie bisericască, fie că se încapăținează să mai stee, pentru guvern e dat prilejul unei *intervențiuni*. Unde se petrec asemenea lucruri, nici măcar nu poți acuză pe guvern că-i rău și dușmănos instituind control în virtutea »supremei inspecțiuni«.

Noi dorim ca biserica sârbească să treacă norocoasă peste calamitatea ce-a ajuns-o.

Invățătură trebuie să tragem însă din pățania sârbilor.

E de constatat, mai presus de toate, că *imoralitatea se răsbună îndeosebi în viața bisericască!* E lege eternă ca cel-ce *mărirea și-a zămislit-o în păcat, cu rușine are să cadă.*

Cum s'a ridicat Brancovici?

Prin păcat și tradare.

Era în fierbere mare biserica sârbă: guvernul maghiar căută să-i impună, cu ori-ce preț, patriarh pe Angelici, un maghiaron de marcă... Nu s'a găsit însă între toți fruntașii bisericii sârbe alt trădător de cât protopopul din Chichinda, Brancovici care să-i dea votul. *Și cu acest singur vot și împotriva întregului congres, guvernul l'a făcut pe Angelici patriarh.* Patriarhul Angelici l'a ajutat apoi pe Brancovici s'ajungă episcop al Timișoarei. Când a devenit vacantă patriarhia,

cine să și lupte împotriva lui Brancovici, omul guvernului?!

Voturile și opinia publică sârbă nu le-a avut nici odată Brancovici, pentru-că *păcatul dela origine l'a ținut mereu în stăpânire*. El nici după ce a ajuns la cea mai înaltă treaptă bisericască, nu s'a știut încălzi de durerile și dorurile națiunii sale, ci a continuat să facă treburile guvernului.

N'a fost infamie dela care să se deie îndărăț. În schimb a avut întreaga protecție a tuturor guvernelor, căci toate s'au folosit de el și — de banii lui; la fondurile de alegeri, mai ales sub Bánffy, contribuia; în schimb i-s'a lăsat mână liberă în chivernisirea averilor bisericesti. Congresele zadarnic se plâneau și protestau... Brancovici închidea sesiunea, când vedea că se îngroașă gluma... De opinia publică și de legi nu i-a păsat nici-odată, ci călcând totul în picioare a făcut pe *nepotul* său Lucian Bogdanovici episcop și preocuparea lui de căpetenie era să-i netezească drumul și spre — patriarhat.

Incontestabil, ar fi o notă bună pentru Apponyi, dacă el nu-l va mai susține pe Brancovici cum l'au susținut predecesorii săi, ci să lase congresul să mântuie odată neamul sârbesc de atâta scârbă, precum să lase apoi și alegere liberă. Cu *păstor sufleteș pus cu sîla*, iată unde ajunge poporul: să se frământă zeci de ani! După cum *nu poate fi binecuvântare cerească nici asupra unui prelat, care pe căi piezișe și trădându-și biserica, vrea să ajungă la mitră...* Fără dragostea poporului, numai cu sprigunul și făcând slujbă *domnilor*, și dacă ajunge cineva prelat, bătaia lui Dumnezeu nu întârzie să-l ajungă.

Alegerea din Bocșa. Ni se depeșează din Lugoj următoarele: Comisia permanentă a hotărât ca alegerea din Bocșa să se facă în ziua de Joi, 11 Februarie. Prezident al alegerii va fi Susici și vor fi trei comisiuni unde să se voteze.

La terminul de 25 Februarie s'a renunțat pentru a se trece mai tute peste agitațiunile electorale și pentru a nu se face atâtea spese.

Obstrucția croată continuă. În dieta croată obstrucția bântue mai departe. Ieri și alaltăieri au avut loc tratative între șefii opoziției și între partidul guvernamental. Aceasta a oferit opoziției ca concesie o schimbare de stil în proiectul de mesaj. Elementele conciliante ar fi fost predispușe să primească, dar partea radicală a starceviceanilor a respins, cerând mai mult. Obstrucția continuă deci și se afirmă tot mai mult că dieta va fi dizolvată.

La temniță. Ni-se scrie din Seghedin: Azi au intrat în temnița de aici luptătorii naționali dr. Stefan Petrovici, deputatul Zorlențului, (pe 8 luni) Mihai Gașpar capelan în Lugoj (10 luni) și dr. Cornel Jurca redactorul »Drapelului« (6 luni) ca să-și împlinescă osânde.

Le dorim tărie sufletească, să supoarte greul temniței și să se întoarcă oțăliți în credința și lupta pentru neam.

Politica „tradițională“.

De IOAN SLAVICI.

Zilele acestea un om vrednic de stîma tuturor și mie — ca multora — simpatic, a vorbit cu oare-care ironie despre politica »tradițională«, pe care amicii mei și eu am susținut-o în »Tribuna« și cei ce mai trăim o susținem și astăzi, ca fiind singura potrivită cu interesele poporului român, ba a voit, par'că, să afirme, că ea nu se poate concorda cu adevăratul patriotism.

Nu pot să-mi dau seamă, de ce.

Sunt acum vre-o douăzeci de ani, când noi umblam pe la Viena, înțelegeam pe cei-ce ziceau, că căutăm, »potcoave de cai morți«. În urmă, când amicii mei Eugen Brote și Septimiu Albini au ajuns, în sfârșit, să găsească în Viena un om, care nu se sfia a-și mărturisii simpatiile către români, înțelegeam pe cei-ce ziceau »N'ați putut să vă găsiți decât pe Lueger?« Am înțeles și pe spiritualul caricaturist, care m'a prezentat cu pajura împărătească în frunte. I-am înțeles pe cei-ce luau pe amicul meu Aurel Popovici, drept jertfă a simpatiilor sale pentru »afurisiții de nemți«.

Am înțeles pe procurorii, care ne-au prigonit, ba chiar și pe deșteptii tovarăși de luptă, care ajunseseră să ne pună 'n rînd cu cei mai infami trădători. Stau însă pe gânduri și nu pot să-mi dau seamă, ce se va fi petrecând în capul unui om, care vorbește cu ironie despre politica tradițională chiar în timpul, când la Viena se petrec lucruri, care sunt acum câțiva ani, multora li-ar fi părut peste putință.

Vizita făcută de primarul Bucureștilor la Viena, sârbările puse la cale cu ocaziunea aceasta, cuvântările rostite la aceste serbări, depeșele schimbate cu Regele Carol I., mărturisirile de simpatii ale Arhiducelui Ferdinand, afectuoasa primire, pe care primarul Bucureștilor a găsit-o la M. S. Împăratul, toate aceste nu sunt numai forme deșerte, nici simple distrațiuni, ci fapte neîndoioase, care dovedesc, că politica »tradițională« a străbătut și la cei-ce mai înainte nu voiau să știe de dânsa, iar aceasta fără îndoială nu pentru-că s'au jertfit câțiva oameni susținând-o, ci fiindcă ea e firească și impusă de interese mari.

Noi românii suntem oameni cu cap deschis, care n'au decât să se gândească cu tot din adinsul pentruca să recunoască adevărul. Unii l-am recunoscut mai curând, pentru-că mai curând ne-au silit împrejurările să ne gândim, iar alții mai târziu, fiindcă altele le erau mai înainte preocupările, dar fiecare prin sine însuși s'a dumirit și azi trebuie să fim cu toții luminați asupra lui.

Nu mai poate azi nici un om cu judecată să presupună ori să admită, că noi, care ne-am jertfit, din lipsă de patriotism ori din dușmănie către concetățenii nostri maghiari ne-am luptat. Au putut s'o zică aceasta exploataorii regatului ungar, ca să-și justifice faptele; azi însă chiar și cei mai preocupați oameni trebuie să înțeleagă, că ceea ce ne-a însuflețit a fost iubirea de țară și setea de pace.

Stabilirea păcii între români și maghiari e nu numai în interesul statului ungar, ci totodată și în al întregii Monarchii, precum și în al întregului popor român; în desfășurarea firească a evenimentelor trebuia dar neapărat să vie timpul, când atât Monarchia, cât și România fac o presiune morală în favorul celor ce o voiesc.

Oamenii politici ai românilor din regatul ungar își vor fi dând fără îndoială seamă, că nu numai în partea apuseană a Monarchiei și în România, ci pretutindeni în Europa silințele lor sunt urmărite cu simpatie. Aceasta fără îndoială nu pentru-că vor să distrugă statul ungar, ci pentru-că

pretutindeni a pătruns convingerea, că românii sunt un element de ordine, prin care statul ungar poate să fie îndrumat spre o viață mai europeană decât cea actuală. Nu au dar decât să profite de această situație favorabilă, pentru ca să-și creeze alta și mai favorabilă.

Cu viață mulțumire sufletească primim cu toții știrile despre lupta bărbătească, pe care o poartă cei câțiva oameni de încredere, pe care românii au putut să-i trimită în dieta ungară. Lupta aceasta ar fi însă peste putință, dacă lealitatea lor ar fi pusă la îndoială, dacă ei s'ar lăpăda de cei ce vor să-i ajute și dacă atât ei, cât și cei ce le stau în față n'ar ști, că glasul lor nu răsună 'n pustiu și că atât în țară, cât și jur împrejur e cine să-i asculte și să țină seamă de spusele lor.

Pentru independența regatului ungar și pentru actuala lui constituționalitate pot să se însuflească cei ce vor să rămâie de capul lor pentru ca să poată abuza nesupărați de puterea publică: noi, care voim dreptatea, buna rânduială și pacea, ne însuflețim numai pentru forme, care pot să ni-le asigureze, și am fi foarte lipsiți de bun simț, dacă nu ne-am stima și iubi între noi, ca să putem lupta împreună.

Emigrarea în America.

Arad, 3 Februarie.

Niciodată inima noastră nu e îndurerată mai adânc și nu e prinsă de o mai mare jale ca atunci când vedem răsăririle afară din cale de număratoarele odaslelor neamului nostru. Înmulțirea repede a populației, creșterea prea mare a trebuințelor zilnice în raport cu forțele noastre productive și cu pământul ce-l avem, prigonirea politică au dat naștere acestui spectacol atât de dureros, pe care zilnic îl avem înaintea ochilor: *emigrările*.

Dar să fie teama zilei de mâine așa de mare în sinul poporului românesc, care a dat nenumărate probe de înfruntare a greutăților și a privit totdeauna cu atâta nepăsare năcazurile ce-i veneau valuri asupra capului! Să sperăm, că țaria asta sufletească n'a părăsit pe român și să căutăm răul în altă parte.

Preocupația noastră a clasei cuminte este de a căuta să împiedice masele inconștiente de țărani de a-și părăsi căminul, arătându-le inconveniențele groaznice, cari îi întâmpină și nenorocirile ce-i așteaptă în cale, când își iau lumea 'n cap. Alături cu aceasta propagandă, e de datoria noastră a le prevesti o soartă mai bună în țara strămoșilor, față de care poporul se vede, că și-a pierdut încrederea, date fiind vitregimea împrejurărilor politice și economice sub cari trăim.

Sfaturi și iar sfaturi, îndrumări și iar îndrumări, asta să ne fie lozincă întru apărarea țării noastre etnice și să nu crăuim nici o jerfă pentru a împiedeca desbinările în masă ce se produc în sinul poporului pentru căutarea unui adăpost, fie el chiar mai prielnic singuraticilor indivizi, dar așa de străin de gândurile și simțirile noastre românești. Și atât de vitreg intereselor neamului nostru.

Facem apel la preoți și învățători să împrăștie știrile pline de jale, cari ne vin din blăstămata aceea de Americă, împărțite sincer de preotul Moise Balea prin ziarul lui ce apare în Cleveland. Iată ce ne spune acest creștin, iată convingerea ce și a formulat-o prin cercetări la fața locului:

Emigrantul în lungul său drum până la America își face impresia unui pachet de marfă aruncat din colț în colț. Necunoașterea limbei, lipsa de experiență, stângăcia lui față de obiceiurile unei lumi mari industriale și comerciale, face pe bietul țaran român pornit dela plug, p' o cale necunoscută, să se lovească de toate zidurile ca legat la ochi. Dar adevărata mizerie începe numai după ce a ajuns în America. Aici i-se deschide înaintea abizului nemaipomenit, care-l împietrește de frică și-l face să-și blesteme soarta. Dacă norocul îi suride și capătă mai curând de lucru, răvna după câștig, îl face să-și neglijeze cerințele organismului, își cheltuiește toată forța pentru un dolar ori doi mai mult pe săptămână și se pomenește la sfârșit istovit, bolnav și răpus.

Americanul e știut, că plătește bine o muncă, dar în schimb, cere mai mult lucru decât lucrăm noi Europeanii. La 5 și jum.,⁹¹ se începe munca din care cauză acei ce locuiesc mai departe de

uzine, ori de fabrici, trebuie să se scoale la ora două din noapte. Seara iar vin târziu prin urmare vă puteți închipui, care e odihna unui biet emigrant stors peste zi de puteri.

Plata într'adevăr că e 6—8 coroane pe zi, dar dacă o punem alături cu pierderile omului — pe care le voi înșira acum, această plată e destul de minimă. Omul e ca robul încontinuu cu paznicul după el, și vecinul »Go-ahead«. (Haide înainte!) care-i sună în urechi, îl maltratează mai rău ca biciul pe animal. Afară de aceasta viața casnică e dintre cele mai detestabile. Din cauza economiilor cari omul vrea să și-le realizeze sunt siliți să locuiască în niște încăperi murdare, mai rău ca vitele. În multe locuri niște colibe mici adăpostesc câte 30 de oameni. O adevărată mizerie!

Vai de somnul și de plămâni bietului muncitor.

Dar asta nu-i de-ajuns pentru a ne putea face o idee cât de slabă despre viața emigranților. Să judecăm câștigul. 40 la sută din cei cari pleacă în interval de trei sau patru ani câștigă aproximativ 800—1500 de dolari, adică 4—6 mii de coroane. Restul, va să zică aproape 2 din trei părți nu se aleg cu nimic. Unii n'au noroc, pe alții năcazul îi dă la beatură, ori se bolnăvesc și nu pot aduna nimic, se încarcă de datorii și pe urmă de-abia se pot susține.

Numărul total al emigranților până azi poate să se urce la 40—50 de mii. Din aceștia mor pe an din cauza exploziilor și altor nenorociri cam 120; 500 rămân ciungi, cu degete tăiate, mâni, și picioare rupte; cel puțin 1500 sunt ciunțiți mai ușor, pe urmă cu durere de piept se aleg mai toți din cauza atmosferei grele imbibate de praf de cărbuni. Natură de fier să aibă românul și în cinci ani e învinsă, și pe urmă cade neputincios în spatele rudeniilor lui de acasă.

Dar unde mai punem căsniciile stricate pe urma emigrărilor. Câtă jale nu-i în inima bietului om, când află că soția i-a devenit necredincioasă. Și acesta nu-i un caz ori două, e o regulă generală pentru că nevasta, când îi pleacă bărbatul la America îl îngroapă, nu-l mai păstrează în inimă, îl uită. Și aceasta-i adevărata ruină a casei, dacă socotim, că copiii rămași nu mai au nici un rost, sunt ai nimănui.

Viața emigratului în America e lipsită de orice distracție. În orele libere, ce o să facă? Se îmbată, ca să-și mai uite de năcazuri. Și rezultatele beției ni-le putem lesne închipui, căci sunt aceleași pretutindenea.

Vedeți dară, iubii cititori, că rezultatul emigrărilor din punct de vedere moral e nul, iar material încă nu e tocmai strălucit.

Banii cari îi câștigă un om în America îi cheltuiește într'un an doi, după reîntoarcerea lui acasă și la urmă nu-i rămâne altceva decât să treacă oceanul din nou, dar acum cu întreaga familie.

E considerabil numărul acelor, cari își duc nevasta și copiii în America. Și acum începe noui greutăți cu mult mai mari ca la început, acum nu e numai *vai de mine, ci e vai de noi*.

Răul ce ni-l cauzează emigrările, e cât se poate de mare, de aceea întru cât vom putea și întru cât vom vedea că aceia, cărora ne adresăm, nu vor rămâne nepăsători, vom căuta să dăm sfaturi în coloanele acestui ziar, cum am putea mai bine să ne acomodăm împrejurărilor și cu toată înăsprirea condițiilor de traiu, să ne ajutăm unii pe alții pentru a putea înfrunța nevoile zilei de mâine.

Părintele Balea, care cunoaște toate nevoile lucrătorilor în America, roagă cărturarii și conducătorii noștri să îndemne poporul să stea acasă, că nu-i nici un raiu America, pe urmă, și pe domni și băncile să porceadă mai cu milă față de popor, preoții și notareșii, să iee mai puțină dijmă, că acum au plată și dela stat, și sfătuiește țaranul să și deee copilul la meșteșug, singura noastră mângâiere și fericire în viitor, iar dacă n'au încătrău și năcazurile scot pe țaran din curte, să treacă în România, că ori și cum, trece la fraji și-i mai aproape.

La toate acestea mai zicem și noi o vorbă scoasă odată cu jalea din amarul sufletului românesc:

»Fie pânea cât de rea,

Tot mai bună 'n țara mea!»

Din România.

Starea sănătății M. Sale Regelui Carol s'a îmbunătățit în mod satisfăcător. M. Sa e pe deplin vindecat de durerile de stomac, de care suferia și a început să lucreze în fie-care zi la afacerile statului.

Țara întreagă se bucură de completa restabilire a Suveranului și mulțumește Cerului că l-a dat putere să se îngrijească și mai departe cu părintiască înțelepciune de poporul Său.

O conferință. Dl dr. Badea Cireșeanu, profesor la facultatea de teologie din Capitală a ținut aseară o conferință la Ateneul Român, cu subiectul »Patriotismul românesc«.

După ce conferențiarul și-a aruncat privirea asupra popoarelor care sunt însuflețite de sentimentul patriotic și a dovedit că numele lor sunt înscrise în cartea cea mare a vieții și deci vor rămâne neuite în veci, a vorbit despre sentimentul național la români, arătând cât de dezvoltat a fost atât sentimentul patriotic cât și cel evlavios la noi în toate timpurile.

Înarmat cu aceste două puternice sentimente, românul a învins în toate timpurile urgia dușmanilor, și a înscris cu litere de aur, în cartea cea mare a istoriei, fapte, cari nu vor pieri în veci. Dl Cireșeanu a ilustrat conferința sa luând figuri mari din istoria țării și dintre erarhii bisericii române și cu diferite istorisiri din călătoriile sale făcute în Europa, Asia și Africa, meșteșugit legate cu subiectul său.

Agent care înlesnea emigrarea țaranilor români în America. Poliția de siguranță a Capitalei a avut spre cercetare un caz de o mare importanță.

Un evreu, anume Mayer Freud, domiciliat în strada Academiei, agentul unei societăți pentru popularea ținuturilor Americii de West, printr'o sumă de alți agenți răspândiți în toată țara, făcea o propagandă mare pentru emigrarea țaranilor români.

Sâmbătă agenții poliției de siguranță, pe când treceau pe strada Academiei, au zărit în fața biuroului lui Mayer Freud, o mulțime de săteni și întrebându-i ce caută acolo, au aflat dela dânsii că așteaptă pașapoartele pentru ca să plece în America.

În urma acestei descoperiri, evreul Mayer Freud a fost chemat la poliție și supus unui lung interogator.

S'a dovedit că Mayer Freud operă în tovarășia unui funcționar dela prefectura județului Constanța, prin ajutorul căruia obținea pașapoarte de emigrare pentru țararii români.

Faptul a fost comunicat dlui ministru de interne care a ordonat să se facă imediat o anchetă pentru a se stabili care este numărul sătenilor emigrați din îndemnul evreului Meyer Freud.

Mișcarea populației. După datele serviciului statistice din ministerul domeniilor, mișcarea populației pe jumătatea anului 1906 (ianuarie — Iunie inclusiv), se prezintă în modul următor:

În comunele rurale: s'au constatat 29.122 căsătorii; s'au înscris 538 despărțiri; s'au născut 114.540 suflete și au murit 66.822 înși. Astfel excedentul de născuți asupra morților, a fost de 37.718.

În comunele urbane: s'au contractat 4167 căsătorii; despărțiri au fost 342; s'au născut 18.250 și au murit 14.906.

Excedentul a fost, prin urmare, de 3144, față de 2309, cât fusese în aceeași epocă, cu un an mai înainte.

În total, excedentul de nașteri asupra morților din întreaga țară care reprezintă sporul populației, constatat în prima jumătate a anului trecut, se urcă la cifra de 50.962, pe când cu un an înainte, în epoca corespunzătoare, fusese de 48.990.

Dacă această bună stare va continua și în a doua jumătate, este probabil că acest an se va încheia cu un bilanț, prezentând un spor de populație de peste 100.000 locuitori.

O fraudă s'a descoperit la societatea de petrol »Internațională« care a frustat statul cu sume considerabile, ca taxe de timbre și înregistrări.

Societatea a fost judecată să plătească suma de 273 de mii de lei.

Pelagra. Cazurile de pelagră cresc în mod înspăimântător în fiecare an.

La 1901 au fost 33.654 de bolnavi, iar la 1905 îngrozitoarea cifră de 54.689.

Gimnaziul din Caransebeș.

O mică lămurire.

Ni-se cere publicarea următoarelor șire:

Onorată redacțiune! În N-rul 15 al »Tribunei« publicați declarația părintelui Nicolae Novacovici, ce o face față de cele publicate în N-rul 3 al »Renașterii« în privința ținutei D-sale în afacerea gimnaziului, ce se proiectează a se înființa în Caransebeș.

Din tonul și conținutul acestei declarații ușor se poate deduce, că noi, frații Ionescu, am fi observat în această afacere o ținută neromânească. Chiar și din observările ce se fac din partea on. redacțiuni, încă se poate trage aceeași concluzie.

Față de aceste suspiciuni mă văd silit a declara, că purtarea dlui părinte N. Novacovici din punct de vedere românesc o țin de foarte corectă și toate motivele ce le amintește în declarația D-sale, sunt motive destul de puternice ca să facă așa după cum a făcut.

Atunci când e vorba de a lupta pentru un ținut românesc să capete un gimnaziu cu limba de propunere românească, ar fi o ticăloșie pentru ori-care român, care n'ar lupta cu trup cu suflet pentru eluptarea și câștigarea unui favor atât de însemnat.

Noi din parte-ne încă suntem de convingerea că contra-propunerea dlui protopop M. Popovici a avut mai mult rezon de a fi primită din partea tuturor și suntem de convingerea, că ar fi și fost primită unanim, din partea tuturor grănicerilor români, dacă li-s'ar fi asigurat și numai cea mai mică speranță, că din partea guvernului nu ni-s'ar refuza împlinirea unei astfel de cereri, nu numai drepte și ecuitabile, dar chiar bazată pe lege pozitivă și încă în vigoare.

Cu durere însă trebuie să constatăm, că guvernele ungurești nu numai că nu se îngrijesc ca în toate centrele românești să se ridice școale mai multe, pentruca să ne putem lumina, ci chiar și școalele pe cari le avem sunt luate la ochi, persecutându-le într'un mod cinic și revoltător.

Noi și în special, eu unul sunt convins, că șovinismul, de care e saturată de prezent societatea maghiară și împreună cu ea și guvernele ungurești, e o puternică și neînvingibilă piedecă, care ca un munte de granit se pune în calea realizării dorinței noastre de a ne înființa gimnaziul românesc.

E acum întrebarea, că în lipsa unui gimnaziu românesc se simte necesitatea înființării unui gimnaziu chiar și cu limba de propunere ungurească în părțile acestea ale fostei granițe militare din Banat și dacă da, e în interesul populației române ca să nu punem piedeci acestei înființări? La această întrebare, ca bun român și având în vedere numai și numai interese românești, trebuie să răspund că da, e bine ca să avem un gimnaziu în Caransebeș, ca centrul fostei granițe. Se poate că această părere a mea e greșită, — buna credință însă nime nu mi-o poate trage la îndoială.

Onorata Redacțiune ne face mare nedreptate când afirmă că noi am fi cerut înființarea gimnaziului unguresc. Aceasta nu corespunde adevărului pentru că nime n'a cerut un astfel de gimnaziu, ci idea înființării gimnaziului în Caransebeș a venit de-a dreptul dela guvern. Dânsul s'a oferit orașului Caransebeș ca să înființeze gimnaziul sub anumite condițiuni, că adevărat să contribuie cu 400.000 cor. și cu teritoriul acomodat pentru edificiu.

De sine se înțelege, că punerea condițiilor de mai sus denotă o doză considerabilă de cinizm, accesibil a revolta pe ori și cine care știe să rezoneze. Să ți-se denege acordarea dreptului de a înființa un gimnaziu românesc pe spesele proprii, dar în același timp să-ți ofere înființarea unui gimnaziu unguresc cerându-ți ajutorul material, se poate ceva mai revoltător. Și cu toate acestea împrejurările ne silesc ca să primim și un

gimnaziu unguresc, pentru că altfel suntem expuși pericolului ca din copiii foștilor grăniceri — acum când nu mai dispun nici de școlile militare, — să nu iasă decât niște proletari intelectuali.

Nouă nu ni-e teamă că înființând gimnaziul va maghiariza ținutul sau pe elevii cari îl vor cerceta. Din contră ne vom bucura, când inteligența românească din aceste părți se va întări în mod considerabil, putând cu mai multă ușurință a purta lupta contra tendențelor dușmănoase. — În Lugoj încă e gimnaziu unguresc și încă de vre-o 30—40 ani. Pentru aceea ținutul e încă tot românesc. Din acest gimnaziu au eșit bărbați foarte distinși și fii credincioși neamului; au ieșit C. Bredicean, Dr. G. Popovici, Dr. Stefan Petrovici, toți 3 deputați dietali și au ieșit din acest gimnaziu o mulțime de înși din cari nici unul nu ne-a dat de rușine.

Dar dacă părerea noastră e greșită și dacă de fapt înființarea unui gimnaziu unguresc în Caransebeș ar fi un pericol pentru interesele noastre românești, încă nu e prea târziu ca să începem o serioasă acțiune pentru a pretinde încuviințarea înființării unui gimnaziu românesc în Caransebeș. Dl protopop M. Popovici să se pună în fruntea afacerii, să concheme cât numai se poate de curând întreaga inteligență și pe toți factorii dătători de ton la o conferință, care să trimită din sânul său o deputație la guvern și eventual la Majestatea Sa, unde cu legea în mână să demonstreze legalitatea cerinței noastre. Deputații noștri dietali cu plăcere ne vor stă în ajutor în privința aceasta. În modul acesta cel puțin ne-am putea convinge despre modul cum e privită afacerea aceasta la locurile mai înalte.

Contra-propunerea dlui protopop M. Popovici e frumoasă și e românească, nu ajunge însă numai ca să propuni, ci se recere ca din toate puterile să lucră pentru realizarea unei dorințe, care frământă sufletul fiecărui român adevărat.

În caz, că acțiunea, ce s'ar porni în favorul înființării unui gimnaziu românesc în Caransebeș ar avea succesul dorit, hotărârea adusă din partea reprezentanței Comunității de avere, prin care s'a votat 200.000 cor. pentru gimnaziul maghiar, n'ar avea nici o valoare, pentruca suma aceasta s'ar estrada numai și numai pentru gimnaziul românesc, — pentruca nu cred să fie în comitet sau în reprezentanță români atât de ticăloșiți, cari să nu voteze sume cu mult mai considerabile pentru un scop atât de sublim și binefăcător pentru întreg neamul.

Ori-care va lua afacerea aceasta în mână, noi declarăm, că cu dragă inimă ne alăturăm și vom lupta cu toată însuflețirea pentru o cauză atât de sfântă.

Rog deci pe dl protopop M. Popovici să ne concheme cât de curând la conferința pentru discutarea cauzei gimnaziului.

Dacă în decurs de 2 săptămâni dl protopop nu ne va conchema, îmi voi lua eu libertatea a conchema întreaga inteligență la o astfel de consfătuire și declar totodată, că din parte-mi contribui pentru susținerea gimnaziului românesc, ce se va înființa în Caransebeș cu 10.000 (zece mii coroane).

Dr. Nicolae Ionescu.
advocat.

Acuze contra patriarhului sârbesc.

— Congresul din Carloviț. —

Congresul din Carloviț, trebuia să se închidă Vineri, dar M. Sa a permis să se prelungească sesiunea până la 17 Februarie. În această sesiune vor ajunge în sfârșit în judecata congresului acuzele grave cari d'atâta vreme se ventilează în public, împotriva însuși capului bisericeii sârbești, a patriarhului *Brancovici*. Ne ocupăm la alt loc cu aceste acuze, aci arătăm numai cele petrecute în zilele din urmă în congres.

Hotărârea comisiunii de control.

Comisiunea de control a congresului sârbesc a luat sub dezbateră acuzele despre pretinse abuzuri ale patriarhului *Brancovici*. Comisiunea a constatat acuzele de întemeiate. *Patriarhul Brancovici*

a defraudat circa 70.000 de cor. Comisiunea a fost prezidată de episcopul *Gruici*, care a recunoscut din scaunul prezidențial, că patriarhul a delapidat 20.000 cor. din fondurile naționale. Episcopii au ținut în chestia aceasta sfat până noaptea târziu. Comisiunea a dat apoi însărcinare deputatului *Musichy* să prezinte congresului moțiunea, reprodusă în cadrul primului nostru articol.

E de notat, că patriarhul deja de trei zile nu mai prezidează ședințele congresului. În ședința de ieri dimineața s'a înfățișat, dar a absentat dela ședința de după-amezi, în care s'a adus în discuție moțiunea comisiunii.

Ședința congresului.

Ședința de Vineri a congresului a fost prezidată de patriarhul *Brancovici*, care deschizând ședința a dat cetire telegramei ministrului-președinte, prin care îl anunță că M. Sa a permis prelungirea sesiunii congresului până la 17 Februarie. Congresul a ascultat telegrama în picioare.

Dup'aceea s'a ridicat deputatul *Belobrik* și a protestat în numele partidului independent, că depeșa s'a citit în ungurește. S'a alăturat la acest protest și deputatul *Miladinovici* în numele partidului radical. Dânsul a spus că limba oficială a congresului este cea sârbească și că prin urmare depeșa sârbească trebuie considerată de autentică.

La propunerea deputatului dr *Radivojević* congresul a fixat ordinea de zi și a hotărât că în ședința de după-amezi să se dezbată șocotelele patriarhului *Brancovici*, în legătură cu referada comisiunii de control. Deputatul *Hadji*, cere să se pronunțe încă acum congresul dacă dorește ca aceasta dezbateră să fie publică ori secretă. Patriarhul a zis că nu cere ședință secretă, pentruca n'are nimic de tănuț și că privește liniștit în fața hotărârii congresului, din care va vedea lumea cât de pe nedrept a fost învinuit.

Declarația aceasta a patriarhului a fost primită cu aplauze unanim și s'a și adus concluz în senzul acesta.

După criză.

— Situația. —

Cu plecarea lui Polónyi criza a încetat în mod formal, dar urmările ei vibrează încă în atmosferă. A fost o lungă și penibilă agonie. Polónyi căzuse în realitate încă înainte cu vre-o 3 săptămâni când acuza teribilă a lui Halmos a stârnit aceea senzație colosală, aceea agitație care abea acum începe a se potoli. Dezvăluirile și învinuirile lui Halmos și mai târziu ale lui Lengyel au avut un efect extraordinar. Un om obiectiv dar neinițiat s'ar putea mira de aceasta. Nu este oare nedrept ca o simplă acuză fără dovezi palpabile să fie crezută atât de repede încât să-l răstoarne pe un ministru? Pornind din aceeași considerare, Polónyi a rezistat atâta vreme asaltului ce i-s'a dat. Cum să plec până nu s'a dovedit nimica? Ori-care ministru cinstit și prob ar putea ușor să fie răsturnat prin calumniile ordinare de adversarii săi politici în chipul acesta.

În aparență Polónyi, și ori-cine judecă astfel are toată dreptatea. În fond însă lucrul este altcum. Pentru ce acuzele lui Halmos și Lengyel au găsit imediat un răsunet atât de puternic și o inimă atât de primitoare? Pentru că toată lumea îl cunoaște pe Polónyi. Pentru că, deși nimeni nu putea produce dovezile, totuși toți îl știau un samsar isteț și șiret pentru care politica încă a fost o afacere ca ori-care alta, toți îl știau un gheșetar care intrând în politică nu se desbrăcase de poftele sale de avocat hrăpăreț și venal. Dacă Polónyi a căzut atât de curând, ca la prima suflare a unui vânt de înviorare morală, a

fost că în conștiința publică erau aceste înrădăcinate de mult.

Acuzele ce i-s'au aruncat l-au răsturnat pentru că au fost crezute, pentru că toată lumea îl știa vinovat.

A fost un lepros, care acoperit cu straie frumoase a putut intra în societatea oamenilor sănătoși, un lepros pe care nimeni nu-l văzuse gol dar pe care toți îl mirosiseră și-l știau, și pe cel dintâiu care a avut curajul să-i spuie pe nume, l-au izgonit din rîndul lor...

Jurământul noului ministru de justiție.

Primul-ministru Wekerle a sosit azi la Viena. Câteva ore mai târziu a sosit și noul ministru de justiție Günther.

Wekerle a fost primit la orele 11 în audiență de M. Sa. Noul ministru de justiție Günther a fost primit împreună cu primul-ministru, după prânz la ora 2 de M. Sa și a depus jurământul, care a fost citit de baron Ion Skerlec. După depunerea jurământului, M. Sa a primit pe Günther în audiență specială.

Lengyel Zoltán despre kossuthiști.

Fiind interviuat de corespondentul marului ziar italian »Corriere della Sera« Lengyel Zoltán a spus următoarele!

»Sunt convins, că procesul nu va ajunge să fie desbătut... Polóny a fost înzultat și numit tâlhar și șarlatan, escroc, de multe ori și în mod public. El totdeauna a intentat proces, dar a știut să facă afacerea mușama. Și acum o să fie tot așa. Sunt convins, că Polóny nu este un mort politic. Peste 3—4 luni, el iar va avea un rol în viața politică. Este regretabil, că împrejurările noastre aicea în Ungaria sunt astfel.

Intre cei 280 de membri ai partidului kossuthist, 200 sunt cinstiți, dar săraci, iar restul de 80 sunt bogați, dar necinstiți, a căror conștiință și convingeri politice sunt venale. Lucrul acesta se referă și la membrul acela al partidului, care a luat inițiativă pentru eschiderea mea din partid. Cel puțin 20—40 de secestre sunt contra lor.

Răul principal al vieții noastre politice este, că partidul kossuthist nu e capabil să realizeze programul acceptat de grosul alegătorilor.

Alegerile din Germania.

— Corespondență din Berlin. —

Intreagă opinia publică germană e îndreptată asupra rezultatului balotajelor care va fi Marți la 5 crt., pentru că în rezultatul acesta se va oglinda întreagă icoana Reichstagului viitor, care va ține prima ședința la 9 Februarie.

Fiecare partid e îngrijorat de rezultatul, ce va eși. Grija guvernului încă este de a slăbi pe cât se poate reușita socialiștilor, cari au 92 de balotaje și îndeamnă pe fiecare cetățean cu dragoste de patrie să voteze contra lor.

Liberalii uniți încă vreau să împiedece sporirea conservatorilor, cari ar începe reacțiunea contra sufragiului universal, a libertății adunărilor și contra egalității drepturilor cetățenești. Centrul are aceeași țintă cerând libertatea cultului și asigurarea reformelor sociale.

Iată acum și balotajele după partid:

	aleși balotaj.	
Conservatori puri	41	29
» liberi	10	19
Liberali naționali	20	58
» uniți	1	12
Partidul liberal popular	6	27
Antisemiți	2	11
Centrul (catolicii)	89	31
Ceaștia proprietarilor	2	8
Poloni	18	5
Alzațieni	10	4
Socialiști	29	92
Partidul de mijloc	1	2
Reformat	3	3
Proprietarii uniți	4	12
Liberali fără partid	—	3
Velfii	—	4

Afaceri culturale.

In chestia Fondului de teatru.

IV.

»In ori-ce caz, — dacă onoratul comitet să învoește bine înțeles voi luca încă în serviciul cauzei, anul acesta, cum voi putea, mai ales, că prin unele părți au început să se facă unele pregătiri pe urmă...«

»In condițiile, în cari mi-se cere să lucrez, onoratul comitet, cred, că vede, că nu se poate face artă, ci meșteșug. Și pentru meșteșug nu am talent...«

S'a convocat ședința plenară de comitet, la care a fost invitat și dl B. cu scopul să se mai clarifice chestiunea. Dl B. nu s'a mai prezentat la ședințe.

Comitetul a stat în fața unei chestiuni grele. Avea deoparte condițiile stabilite în planul de acțiune priinit de adunarea generală cu 1¹/₂ an mai înainte, în baza căruia să votase și bursa dlui Bârsan, și avea de altă parte declarațiile dlui Bârsan.

In planul de acțiune la »Dispoziție finală« se zice: »având în vedere că activitatea inaugurată pe baza acestui plan de acțiune are drept scop apropiat numai pregătirea terenului pentru organizarea unei trupe teatrale complete și avându-se apoi în vedere necesitatea de a se asigura până la realizarea scopului mai înalt, cel al înființării teatrului, un venit suficient al fondului pentru trebuințele funcționării teatrului, — comitetul va putea cheltui în acești 10 ani, numai 1/4 parte din venitul net al fondului...«

In considerarea acestei restricțiuni hotărâte, comitetul nu se putea deci nici cugeta, deja la un an și jumătate după votarea acelu plan, la »înființarea unei trupe« solicitate de dl Bârsan. Hotărâse însă să dea al doilea stipendiu pentru pregătirea unei puteri pentru comedie, ceea-ce știuse deja dl Bârsan. Nici rațional nu era să se cugete comitetul îndată și de grabă la înființarea unei trupe teatrale.

Ar fi urmat ca comitetul să constrângă pe dl Bârsan a rămânea în serviciul societății conform cu obligamentele luate de dsa, când i-s'a dat bursa și conform cu condițiunile impuse de planul de acțiune, pe care le-a primit dnul Bârsan prin reversul său din 23 Sept. 1903. In acest revers se scrie: »Ca bursier al Societății pentru crearea unui fond de teatru român, declar prin aceasta că mă supun cu totul punctului 7 din capitolul prim al dispozițiilor speciale [din planul de acțiune al societății, priinit de adunarea generală din anul acesta ținută la Sebeșul-sășesc în 28 și 29 Aug. 1903].«

In planul de acțiune la »Dispoziții speciale« cap. I § 7 se zice: »Fiind stipendiile acestea roade binecuvântate ale însuflețirii și jertfei românilor din aceasta patrie, persoanele, care reflectează a se evalifica cu ajutorul lor, vor avea, când cer stipendiul, să predea comitetului un document, în care se obligă, că după terminarea studiilor lor, vor rămânea în patrie punându-se cu toată puterea și aptitudinea lor în serviciul artei dramatice ori muzicale la românii din aceasta țară, cel puțin zece ani. și că vor primi toate condițiile, ce li se vor pune din partea comitetului, la caz contrar, vor restitui societății întreaga sumă primită sub titlul de stipendiu »dinpreună cu interesele ei de șeasă la sută«. Mai

departe să zice: »Alcun comitetul, în cazuri extraordinare, poate la cererea motivată, libera pe artist de deobligamentul către societate, dar numai cu rezerva despre partea relativă la restituirea sumei stipendiului întrebuintat...«

La cap. II § 1. se mai spune: »Artiștii absolvenți se vor pune la dispoziția comitetului societății etc. Iar la §-3 se zice: »Până la timpul când se va organiza o trupă teatrală completă, artiștii angajați vor fi nevoiți a juca teatru, a aranja serate declamatorice ori concerte în asociere cu reuniunile române ori cu diletanți din diferite orașe și a instrua pe acestia când și unde cere trebuința...«

Dacă comitetul nu ar fi luat în serios motivele dlui Bârsan putea să aplice dispozițiunile sus amintite.

Din străinătate.

Turburările în Sofia continuă.

— Comunicări din București. —

Turburările provocate de socialiști în unire cu tinerimea universitară din Sofia departe de a lua sfârșit merg tot crescând.

Meetingurile de protestare creiază o situație cât se poate de critică nu numai actualului guvern ci însuși principelui Ferdinand. Pe de altă parte greva lucrătorilor dela căile ferate, care continuă încă e cât se poate de dezastruoasă pentru comerțul Bulgariei. In multe stațiuni mărfurile sunt lăsate pradă vremurilor, ne având cine să le îngrijească și să le transporte.

Opoziția continuă agitațiile în toate direcțiile și acum a început să provoace protestări și în orașele din provincie, mai cu seamă contra legii votate în Sobranie privitoare la închiderea universității și licențierea profesorilor și contra legii pentru prelungirea termenului perioadei de eserciții în rezervă a greviștilor.

Actualul președinte al consiliului și ministru de interne Petkow a luat stricte măsuri pentru a împiedeca manifestațiile iminente și a menține ordinea.

Cu toate astea se așteaptă tulburări mari din partea socialiștilor și a opoziției, precum și a greviștilor, ale căror recente negocieri cu Petkow n'au ajuns la rezultatul dorit, ceea-ce a îndemnat pe greviști să publice un manifest, prin care persistă în atitudinea lor.

Pierderile provocate de greviști în comerț se urcă la mai multe milioane de franci.

In urma unor astfel de stări economice guvernul a pierdut ori-ce speranțe de a putea încheia în condiții favorabile împrumutul de conversiune. (m)

Uneltirile agenților de emigrare.

Respuns dlui F. A. Degan, comerciant de coloniale în Fiume.

Stimate Domnule! Prin corespondența Dta publicată în nr. 5 al »Tribunei« mi-ai dat ocaziune, întâiu, să-ți exprim mulțumită pentru eminențele servicii ce le-ai făcut în Fiume credincioșilor mei, cari au luat lumea în cap, emigrând în America.

Al doilea, să-ți procur liniștea sufletească asigurându-Te, că eu »preotul din Ecica-română« mi-am făcut și-mi datorința față de emigranții români cari îmi cer sfatul când pleacă la America. Fără îndoială că »sunt — cum zici — îndatorat a-l conduce (poporul)«, dar nu pe drum, pe cale către America, ci acasă la mine în comună. Pe drum, vezi Dta, îl conduce: agentul Balog, care în chipul arătat de Dta, le dă emigranților lecții scumpe din studiul experienței și învățături prețioase de călătorie. Știam că societatea de navigațiune ungară are agenți, cari le dă emigranților invitațiuni și informațiuni de călătorie, dar nu puteam crede, că tocmai acești agenți,

va să zică împiegații societății de navigațiune, să fie înșăfători, escroci. În cazurile aceste însă nu preoții ori învățătorii snt a se face rezponzabili, ci societatea de navigațiune, care angajează în serviciul ast-fel de existențe. Și mai curând guvernul țării ar avea »datorința și chemarea« să pună capăt acestor stări de lucruri păcătoase, prin o controlă severă aplicată și față de societatea de navigațiune și și față de împiegații sau agenții săi.

Din parte-mi iată ce sfaturi le-am dat și le dau celor cu grăgăunii americani în cap, celor ce sunt siliți de marea nevoie să ieie lumea 'n cap:

1. Să-și grijească sănătatea.
2. Să-și păzească agoniseala și
3. Să se rentoarcă acasă, la nevastă și copii, sănătoși și bănoși.

Ecica-română, la 27 Ianuarie 1907. — Cu toată stima: Val. Magdu, paroh.

Sociale.

Dușmăniile.

Sportul acesta a existat în toate timpurile și n'a trecut om prin lumea asta, să nu-l fi practicat. Fiecare clasă socială își are dușmănia sa a parte și fiecare individ își manifestă în felul său ura, ce o poartă de-apropelui.

În articolul de față nu ne vom ocupa de ura de rasă, care-și are obârșia în cele mai vechi timpuri ale istoriei și a rămas neîndulcită până-n zilele noastre și va trăi vecinic, ci vom căuta a schița dușmăniile noastre sociale, arătând intru cât ne va fi cu puțință desastrul produs de ele. Motivele cari dau naștere unei desbinări suflete și între om și om sunt de cele mai multe ori neserioase, uneori chiar ridicole.

Cele mai multe conflicte în viața noastră de toate zilele sunt provocate de jocul de cărți. E și natural, deoarece-ce la masa verde nervii sunt într-o continuă agitație și e de ajuns, ca cea mai mică neregularitate, să producă dezechilibrul sistemului nervos, care te face să trîntești cărțile pe masă, eventual în capul adversarului, jurându-i ură eternă. Motivul... banul! Al doilea contingent de desbinări îl dau afacerile politice. Motivul... ciolanul!

Celelalte izvoare de dușmăni au mai mult sau mai puțin un caracter particular și sunt productive ori de câte-ori se lovesc una de alta două naturi de același fel.

O dușmănie a parte și foarte mult practică în toate timpurile o desvoltă intrigile femești. Aceste dușmăni sunt uneori foarte picante, dau naștere la scene hazlii întocmai ca motivul, care le provoacă, alte ori însă devin foarte serioase și dă de gândit adversarilor.

În unele cazuri ura născută din motive feminine este lipsită de orice motiv și nu are nici o bază. Ea devine atunci un fel de boală cunoscută sub numele de *gelozie*. Gelozia, în urma rolului ce i-s'a dat femeii în societate, a fost unul dintre cei mai apăsători dușmani ai omenirii. Popoare întregi purcedeau în luptă din cauza geloziei unei singure femei, ori unui singur bărbat. Astăzi își are zilnic nenumărate victime.

Dușmăniile cu caracter particular pot fi stricicioase adversarilor, niciodată însă nu se pot resfrânge asupra înaintărei masselor poporului.

Dăunătoare pentru avântul nostru sunt desbinările politice. Considerând situația noastră politică, lupta continuă, ce trebuie s'o ducem cu puteri unite în contra adversarilor nostri, ne face să ne dăm seama de gravitatea unei desbinări politice și să kvalificăm cu cele mai rușinoase epitete pe aceia, cari le provoacă. Astfel de indivizi nu merită cinstea, nici să le aruncăm o privire de dispreț.

Asistam astăzi la un proces de agitație.

Mulți țărani în frunte cu preotul lor, erau martirii dragostei de neam pe banca acuzaților. Câteva lăpădături de țărani *tot români*, erau sprijinitorii procurorului.

Infamiile, ce eșiau din gura nemernicilor acestora împotriva fraților lor de sânge era, tot ce poate fi mai murdar și mai desgustător. Adevărate blesteme aruncau acești inconștienți asupra acuzaților, blesteme, cari trebuie, să prindă din moment ce providența în țara noastră e de origine ural-altaică.

Dar dezbinări de soiul acesta aflăm și în alte părți locuite de români, pentru că e mare numărul acelor detracați cari nu mai au nimica sfânt în inima lor.

Aceasta e ura cea mai îngrozitoare, ura câtorva indivizi, fără nici o chemare, care se răsfrânge însă asupra intereselor unui întreg popor.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 3 Februarie 1907.

Vremea. Temperatura scăzută. Ninsorea continuă în multe părți ale Monarhiei. Comunicațiile restabilite.

— **O actriță făcând politică.** Pe când vorbea în parlament deputatul Goldiș, se știe: președintele a făcut atent logea numărul VII, unde era un sgomot mare. S'a aflat îndată, că acolo sta de taifas actrița Komlóssy Emma (care se zice că e tineră și frumoasă) cu deputatul (ovrei) Farkasházi și alții.

Acum în urmă un ziarist a intervievat-o asupra acestui incident.

Frumoasa actriță a făcut politică. A zis între altele:

»Oare să nu aibă rassa maghiară însușiri destul de plăcute pentru-ca cei de altă limbă să nu se alipească bucuroși de noi?«

Cum să nu aveți berechet. Vorba e numai cum înțelegi — alipirea?

— **Se tem de străinătate.** Sub acest titlu »Népszava« dela 31 Ianuarie scrie un articol în care arată *frica de străinătate* a coaliției. Îndată ce a mers vestea că clubul parlamentar român va chema ziaristi străini la Bocșa — scrie organul sus amintit — ziarele coaliției au strigat ca din gura șarpelui. Știu dinnainte că fără mișelii n'are să se facă această alegere.

— **Marele protector.** Din Budapesta ni-se scrie: »Onorată redacție! N'am văzut să fi luat notă de noul ziar, »Muncitorul Român«, ce apare în Budapesta în Tipografia »Poporul Român«... Va să zică în tipografia ziarelor autorizate ale partidului apare și »organul social« redactat de economistul Pescar!... Dl Birăuțiu protejează pe toți. Vorba e numai: Oare nu se produce confuzie în suflete?...«

— **Nou avocat român în Timișoara.** Ni-se scrie: Am onoare a vă încunoștința, că mi-am deschis cancelaria advocațială în Timișoara, orașul intern, strada Hunyadi Nr. 10, etagiul I. (vis-à-vis de »Brüder Deutsch«). Cu stimă: Dr. Cornel Crăciunescu, avocat.

Dorim noroc și să fie un harnic apărător și al drepturilor naționale.

— **Necrolog.** Cu durere aducem la cunoștință, că iubita și în veci neuitata noastră mamă, soacră, mătușă, bunică văd. Carolina Papp de Baia-Mare, născută lancu, după un morb lung și greu în etate de 71 ani și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului în 30 Ianuarie st. n. 1907. Oravița-montană, la 31 Ian. st. n. 1907. — Fie-i somnul lin și amintirea vecinică!

Emil Papp, Aurel Papp, văd. Hermina Lazar, născ. Papp, fii și fiică. Helena Papp, născ. Papp, Aurelia Papp, născ. Popa, nurori. Valeria, Romulus și Zina Lazar, Hortensia și Valer Papp, jun. Aurel Papp, nepoți și nepoate.

— **Cine-i Roza?!...** Ce fel de poamă este Roza Wallenstein măr. baroneasă Schönberger, se poate judeca din următoarele fapte: La vârsta de 15 ani a trăit în Szegszárd cu un doctor, dela care are o feliță. Când doctorul n'a mai voit să-i

dee bani și s'o poarte ca pe o doamnă, a vrut să-l impuște, fapt pentru care a primit osânda de 8 luni temniță. La Budapesta a ajuns în 1894 și curând și-a dat în petec ș'aici când cu unul: când cu altul; era o vagabondă, încât nici locuință nu avea, așa că poliția voiă s'o expulzeze. În fine și-a scos conducție de prostituată (bár-czás!), asta i-a fost meseria onestă (?) contra căreia n'a avut nici poliția de obiecționat. Meseria da »prietenă« a domnilor mari o are dela 1903 încoaci... Așa și-a făcut avere (punea în slujbe pe unii și alții, cari plăteau bine) și a ajuns și baroneasă.

Știrile mai noi spun că și din Viena a fost expulzată mai ales în urma intervenției contelui Andrassy, care a expulzat-o acum și din Budapesta, *din cauze politice*. Ea întreține adică legături ș'acum cu Polónyi, chiar alaltăeri sara a fost la el în vizită. Ei s'au împăcat și cum Roza mai are scrisori dela Polónyi, lui Andrassy îi este teamă că va mai publica te miri ce scrisoare... Dacă o scrisoare a trântit dela putere pe Polónyi alta poate să facă încurcătură și mai mare. Mai ales când se știe ce intrigant este Polónyi și că el a jurat resbunare lui Andrassy.

Roza se prefacă că e bolnavă, pentru-ca astfel să mai câștige vreme: porunca sună adică așa, că în 10 zile trebuie să părăsească Budapesta.

Ori unde se va duce și ori ce-o va-ajunge, un lucru e sigur: ea a trecut la nemurire, legându-și numele de venirea la putere a celui mai »național« guvern maghiar.

— **O societate secretă la Azuga (România).** Șeful secției jandarmilor rurali din Azuga, N. Mănescu, a izbutit să dea de urma unei societăți secrete, al cărei scop era de-a converti pe creștinii ortodocși la o nouă religie cunoscută sub numele de adventistă.

Societatea ținea întruniri secrete noaptea la hotelul Bondoc din Azuga și la cizmarul Tot Pál în Bușteni, unde se propovăduia noua religie. Membrii sectei religioase au izbutit a-și crea numeroși adepți chiar dintre sătenii ce populează localitățile de mai sus.

Sediul societății adventiste din România se crede a fi în Hamburg.

Șefii conducători, cari desfășurau cea mai întinsă activitate pentru propagarea noiei credinți religioase în Azuga și împrejurimi sunt: I. Munteanu cu soția lui Lucreția, cumnatul lui Ștefan Albușescu și lucrătorul cizmar Tot Pál, supus austroungar, cu toții străini de localitate, veniți în Prahova pentru propagandă, pe care o disimulau angajându-se ca lucrători, în fabrici.

Fondurile principale pentru propagandă le primeau dela sediul societății.

La perchiiziția făcută, șefilor noiei secte religioase s'au găsit 85 de broșuri tipărite la Hamburg în mai multe limbi

Credința care se propovăduia era ca să nu se considere Duminicile ca zi de sărbătoare, să nu se respecte icoanele, să nu se mânânce carne de porc etc.

Nouii adepți erau trimiși la București pe spele societății unde se botezau în apa lacului Floreasca de către un șef principal, considerat oareșicum ca preot, ce locuște în București, în strada Berzei Nr. 7, proprietatea dlui Dr. Minovic, unde e și sala generală de întruniri și propagandă.

Din ordin superior, șefii societății din Azuga au fost izgoniți din localitate ca fiind periculoși religiei creștine ortodoxe, iar supusul austroungar Tot Pál e pus sub cea mai riguroasă supraveghere.

Noua credință produsese prin satele din Prahova o adevărată revoluție.

— **Apa amară „Igmándi“ aiui Schmidthauer** e foarte bine să se găsească în fie-care casă, ca la caz de nevoie folosind din ea câte jumătate de pocal, delătură definitiv ori-ce boală de stomac și astfel împiedecă răspândirea boalei în organizația corpului. Aceasta apă nu numai te mântuie de boală, dar dezvoltă pofta de mâncare.

Inainte de dejun,
dacă beai un jumătate de pocal
de apă amară

Igmándi

alui Schmidthauer, în ordinu în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, galbenare, umflarea ficatului și fierei, diabită, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară.

Dela frați.

O faptă scandalosă a grecomanilor.
»Românul dela Pind« primește din Moloviști următoarele: Am anunțat cum noi am dobândit dreptul de a avea paraclis românesc. Fiindcă partidul nostru e de două ori mai mare decât al concetățenilor rătăciți, se cuvine ca să avem cel puțin jumătate din biserică comunală. Patriarhia cu agenții grecismului au reușit să ne învingă și să ne răpească acel drept. Acum acei agenți merg mai departe cu obrăznicia și cutezanța lor. Paraclisul nostru funcționează de o lună în niște camere din curtea bisericeii, care au fost transformate în casă de închinăciune.

În ziua de Bobotează eșind ai noștri să arunce crucea în râu, după cum e obiceiul, când să reîntre află închise porțile curții bisericești. Înzadar a intervenit polițaiul, înzadar a amenințat. Agenții grecomani nu numai că nu s'au supus, dar încă l-au amenințat pe dl polițaiu că numai două zile are să mai stea la Moloviști, ceea-ce i-au dat să înțeleagă puterea de care se bucură organizația grecească pe lângă guvern.

Bunii Români au fost nevoiți să se reîntorcă la școală, unde au depus crucile și celelalte efecte ale paraclisului. A doua zi d-nii efori cu primarul s'au coborât la Bitolia spre a se jelu onor. guvern.

Afaceri bisericești și școlare.

»Biserica și Școala« publică concurs pentru capelania temporală din Cinteiu, (tractul Chișineului) pentru îndeplinirea parohiei vacante din Hidișelul superior (protopresb. Orăzii mari) a parohiei din Varviz cu filiala Borumlaca (protopresbiteratul Orăzii mari), a parohiei Pocola (tractul Beiușului) a parohiei Pobda (protopresb. Timișorii) și pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești din Becoveț (inspect. Timișorii).

Dela judecătorii și tribunale.

Moisi apără pe Aron. Doi ovrei au stat înaintea tribunalului din Budapesta, unul, adevărat, numai ca apărător și-l chemă dr. Mózes (Moisi) László, celalalt era însă acuzatul și-l chema Aron Iónás. Advocatul cunoscut în Budapesta de bonomiile sale, i-a ținut recidivului pun-gaș, care și de astădată a furat un palton, următoarea pledoarie.

Onorat tribunal! Avem înainte-ne o situație foarte echivocă: Moisi apără pe Aron. Regret din adânc că clientul meu a adus rușinea a-cesta asupra marelui său strămoș și considerând, că a fost prins în flagrant, nu pot face altceva decât să vă atrag atenția la circumstanțele atenuante. O astfel de circumstanță văd eu în împrejurarea că el și-a recunoscut sincer fapta. Adevărat că a fost prins în flagrant și astfel nici nu-i rămânea altceva, decât să recunoască, dar eu am apărut mulți pun-gași, cari au negat și atunci, când au fost prinși cu ocaua mică.

Tribunalul a ascultat cu zimbet liniștit ple-doarea și l-a osândit pe Aron la 6 luni temniță.

Procesul Covăsințenilor. Azi s'a terminat procedura de dovedire în procesul Covăsințenilor. A luat apoi cuvântul procurorul și a declarat că față de trei inși dintre acuzați — în lipsa absolută de dovezi — renunță la acuză. Tribunalul a fixat ziua de 10 Februarie pentru publicarea sentinței.

BIBLIOGRAFIE.

»Pentru copii cei buni« este titlul volumului scris de d-șoara Augusta Rubenescu, talentata noastră literată. Volumul, foarte frumos executat și cu ilustrațiuni, cuprinde o mulțime de povestiri pentru copii de școală, tot piese amuzante, hazlii și mai

presus de toate moralizatoare, proprii pentru formarea caracterului. Recomandăm această carte tuturor părinților și învățătorilor. Un volum, legat, costă numai 65 cruceri, trimis cu posta. Comande de cel puțin 10 exemplare, se socotesc cu 1 coroană. Se pot comanda la administrația »Tribunei«.

Economie.

Bilanțe. Publicăm pe contrapagină bilanțul și convocarea la a VIII-a adunare generală a fruntașului institut »Bihoreana«, din Oradea-mare. Este institutul care a făcut cele mai uriașe progrese în timpul relativ scurt al existenței sale. Progresul acesta rapid justifică propunerea direcțiunii către adunarea generală ce se va ține la 27 Februarie, de a urca capitalul de acții dela 600.000 la 1.200.000. Prin operația aceasta »Bihoreana« își cucerește dintr'odată locul al treilea între băncile române.

Bilanțul actual încheie cu următoarele frumoase rezultate: Activele institutului fac 3.128.367-63 cor. Depozitele spre fructificare: 1.449.605-66. Fondul de rezervă cu dotarea anului acestuia 105.000 cor. Venitul curat 71.037-05 cor.

Director executiv al institutului este dr. Coriolan Pap, comptabil prim Iosif Diamandi.

Președinte al direcțiunii: Iosif Vulcan, președinte al comitetului de supraveghiere Toma Păcala.

Licitațiune minuendă publică org. »Bis. și Șc.« pentru renovarea bisericii din Căprioara, cu prețul de esclamare 2683 cor. 10 fil. pe ziua de 18 Febr. (8 Martie) 1907 în localul școlii de acolo. Licitanții au să depună vadiu de 10%.

New-Yorkul ca centru de navigațiune. (Dintr'un articol publicat în »New-York Times« de Albert Ballin, directorul general al societății pe acțiuni de navigațiune Hamburg-America.)

Printre porțile maritime ale lumii, New-Yorkul stă în rândul întâiu. Cu splendidul său port maritim format așa de perfect de natură, ca și când i-ar fi proiectat un inginer genial, New-Yorkul posedă avantajii naturale, pentru cari marile porturi ale Europei au cheltuit milioane peste milioane. Lăsând la o parte navigația dela term, în anul trecut au intrat în New-York, din porturi străine, 4408 vase și au plecat spre porturi străine 3914 vase. Au venit deci în fiecare zi 12—13 vase spre farurile plutitoare din Sandy Hook, pe când zilnic, alte 15 vase treceau pe lângă ele, îndreptându-se spre oceanul îndepărtat. New-Yorkul stă în legătură directă cu 184 de porturi străine. Legătura cu Europa o fac nu mai puțin de 34 de linii de vapoare; legătura cu America de mijloc și Westindia 17, cu America de sud 14, cu Asia 5, cu Africa 3 și cu Australia 3. Valoarea totală a mărfurilor încărcate din New-York pe vase a fost, în ultimul an bugetar, de 607.160.314 dolari; valoarea importurilor, de 734.350.823 dolari, din cari s'a luat ca vamă aproape 200 milioane de dolari.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Raport telefonic al »Tribunei«. —

Budapesta, 2 Februarie 1907.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kilg.)	7-42—7-43
Secară pe Aprilie 1907	6-73—6-74
Orz pe 1907	7-36—7-37
Cucuruz pe Maiu 1907	5-18—5-19
Grâu pe Octomb. 1907	7-77—7-78

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	7-42—7-43
Secară pe Aprilie 1907	6-73—6-74
Ovăs pe Aprilie 1907	7-36—7-37
Cucuruz pe 1907	5-19—5-20
Grâu pe Octomb. 1907	7-77—7-78

II. Producte.

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Unsoare de porc	143.——144.—
Slănină	110.——111.—

Prune uscate de Bosnia 26-50 26-50—17-50
Pezmet de prune 42.——43.—

III. Târgul de porci Kőbánya.

(Raportul halei comerciale din Budapesta—Kőbánya)

Prețuri de porci grași: Porci ungari de prima calitate : Bătrâni, grei (părechea peste 400 kilg.) ——— fil. Tineri, grei (părechea peste 320 kilg.) 126 — 127 fil. Tineri mijleci (părechea 250 — 320 kilg.) 128 — 129 fil. Tineri ușori (părechea până la 250 kilg.) 128 — 129 fil.

Piața din Arad.

Cursul spiritului.

Spirit rafinat en gros	158
„ „ „ detail	160
Spirit brut en gros	156
„ „ „ detail	158
Lături uscate per kilg.	15

Bursa de bucate din Timișoara.

Timișoara 2 Februarie.

Grâu 75 kil. 6-30—6-40, 76 kil. 6-40—6-50, 77 kil. 6-50—6-55, 78 kil. 6-60—6-65. Orz (marfă mercantilă) 75—76 kil. 6-30—6-35. Secară 5-60—5-70. Orz 5-60—5-70. Ovăs 6-40—6-50. Cucuruz 4-40—4-45.

Poșta Administrației.

A. M., Össi. Adresa »Muncitorului Român« e Budapest, VI, Aradi u. 64. Se tipărește la »Poporul Român. Am primit 12 cor. ca abonament pe I sem. 1907.

Gregoriu Mladin, Kisjenő. Am primit 12 cor. din care 10 cor. am computat pe II ssm. 1906.

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

Anunț de vânzare.

În comuna românească Socodor în loc principal, se află de vânzare o prăvălie cu birt. Totodată se vinde și casa unde e prăvălia. Informațiuni mai de aproape dă administrația »Tribunei«.

»Aurora« institut de credit și economii, societate pe acții în Baia-Mare.

Concurs.

Institutul de credit și economii, societate pe acții în Baia-Mare (Nagy-Bánya) escrie concurs pentru ocuparea postului de contabil, dotat în anul prim cu salariu începător de 1200 cor. și adaus de salariu satorit de adunarea generală din profitul curat în înțelesul statutelor.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au absolvat o școală comercială, superioară, că au destulă praxă pentru de a conduce contabilitatea institutului de sine stătători, că posed pe deplin în scris și vorbit limba română și maghiară. Aceia, cari posed și limba germană sunt preferiți.

După un an de probă nou alesul va fi eventual declarat de funcționar definitiv.

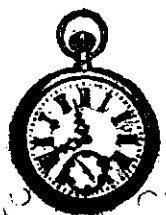
Recursele sunt de a se înaintă până în 10 n. Februarie a. c., iar postul e de ocupat imediat după alegere.

Baia-Mare (Nagybánya), la 30 Ian. n. 1907.

Direcțiunea.

Află aplicare momentană în tipografia „Tribunei“

Doi culegători buni.

SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă depre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela Scheiner, Samu, juvaergiu în Szeged. Acolo se căpăta un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr., un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus. Catalog gratuit și franco.

Sa fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați, juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții și mai ieftine prețuri la

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

A * R * A * D,

Edificiul teatrului.

● Filiala în Piața libertății Nro. 1. ●

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână MARFĂ NOUĂ!

Telefon Nro. 534.

P. J.

Avem onoare a anunța prea on. public ș. mult stimaților noștri mușterii, că din cauza măririi chiriei ne-am mutat prăvălia, care am avut-o mai mult de 25 de ani în Piața Andrassy nr. 20, în palatul Fischer Eliz.

în strada Jozsef főherczeg nr. 11.

casa MULLER (colț cu strada Karolina).

Din cauză, că avem un local închiriat cu mult mai ieftin ca cel de până acum suntem în plăcuta poziție de a servi pe on. noastră cliență cu prețuri și mai convenabile ca până acum.

Atragem atențiunea prea on. public asupra firmei noastre, asortată bogat cu toate cele de ipsă și îl rugăm să ne onoreze cu vizita lui prețioasă și a ne însărcina cu binevoitoarele lui comenzi și semnăm

cu cea mai mare stimă:

Kilényi C. és T-sa

La plumbul vânător — József főherczeg-ut nr. 11.

Vânzare

de VIN în mare și mic, producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

în nou alb, litra	—	cor. 52	fl.
în vechiu alb	—	" 64	"
izling alb	—	" 80	"
chiller (roșu)	—	" 56	"
în roșu vechiu	1	" —	"
achiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1	" 60	"
olin sârbesc, veritabil	1	" 20	"

Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lajos-utca 7/e.

5956/1906. vghr. sz.

Arverési hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében az aradi kir. tszék 1906. évi 19051. sz. elrendelő és az aradi kir. járásbírósnak 1906. V. 2890—1. sz. kiküldő végzése folytán Blaskovits János aradi lakos végrehajtó javára, Saile Károly és tsai aradi lakos ellen 100 K tőke és jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 736 K-ra becsült butorok és egyéb tárgyakból álló ingók a még fizetetlen összeg kielégítésére a helyszínén, vagyis Aradon, Eötvös-utca 3. sz. alatt

1907. évi febr. 4-iknapjának d. u. 3 órájára kitűzött nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett becsáron alól is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingókat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Aradon, 1907. évi január hó 15. napján.

Naimányi,
kir. bírósági végrehajtó.

S lănină, unsoare

și tot felul de articole
de cârnățarie

pe lângă prețurile cele mai avantajoase se poate căpăta zilnic în băcăria lui
Garay Károly
Arad, piața Boezkó nr. 2.

Vite
nobilitate
ca în anii
treceți, așa
și acuma
au fost

Prima pepinerie cu vite nobilitate
de pe Târnave

Proprietar FR. CASPARI, Mediaș 19 Ardeal

Singură în toată Ungaria, care au liferat mușterilor vite nobilitate sănătoase, diferite sorturi nobilitate. Și în viitor numai exclusiv la această școală de viticultură se capătă cele mai bune vite de diferite sorturi nobilitate pentru Vin, Vin-Dessert și Extra sorturi de vin de masă. Proprietarii de vii au avut rezultate minunate cu sădirea de astfel de vite.

La cerere se trimite catalog ilustrat, franco și gratis. cu multe scrisori de mulțumire și recunoștință.

Sirupul de miere de teiu alui HALAPI

aduce mari servicii celor tuberculoși, și ori și căruia care tușește, care e răgușit, răcit, fără apetit și care slăbește.

De multeori o tusa neluată în samă și ne vătămătoare e semnul tuberculozei.

Nimeni să nu aștepte înrădăcinarea răului, ci să-l stărpească, dejă când încolțește, iar unde să observă, să fie nimicit prin

sirupul de miere de teiu alui Haláp

care are influința sigură la dureri de piept, tnsă, răceală etc. Sticlă de probă 3 cor., sticlă mare 5 cor. — După trimiteră a banilor înainte se căpăta numai

în farmacia „Apostol“, Budapesta
József-körut 64/29.

43/1907. vhtó sz.

Arverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak V.+3317/2.1906. számú végzése által Niga János végrehajtó javára, Miskovics Balász ellen 60 K. tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 571 K-ra becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Ezen árverés a „Victoria“ tak. és hitelintézet javára 7000 K. tőke és jár. erejéig is meg fog tartatni.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Sarkad Szt.-Péter tér 7. sz. a. leendő eszközlésére

1907. évi febr. hó 14. napjának d. e. 10. órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverést az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is elfognak adatni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1907. évi január hó 30-ik napján.

Török Dénes,
bir. végrehajtó.

Dacă vrei să cumperi ghete bune și țititoare

ve lăneă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Gzernóczky Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetegătite de el însuși.

Comande după măsură se fac prompt și ieftin.

Sa fondat în anul 1868.

BÁLINT JÁNOS

următorul lui SILBERMANN J.

măiestru de cojoace și căciuli, precum și
institut de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

Andrassy-ut nr. 7, peste drum de frații Deutsch.

Recomandă magazinul său abundent ajustat și ot felul u de fabricante proprii de

piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre și feștite, piei de lipsca, căciuli pregătite din pânură Kriemer.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de

pălării pentru bărbați și copii.

mai departe am piei veritabile din țară și strălucitate, precum porzlane KRIEMER, farbuite de Lipsca, precum și de miel alb.

În institutul meu de plissé se primește tot felul de haine pentru plissé, din loc și provință.

— Prețuri moderate, serviciu prompt! —

desfacere în mic și mare. — Comandele din provință se execută prompt și repede.

Advocatul LENTHE GUSZTÁV

ș'a deschis

cancelaria advocațională

în ARAD

Piața Szabadság No 9.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »BIHOREANA« societate pe acții în Oradea-mare, conform dispoziției §-lui 19 din statute se invită la a

VIII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Oradea-mare la 27 Februarie 1907 st. n. la orele 10 înainte de amiază în localul institutului.

Obiectele de pertractare sunt următoarele:

1. Alegerea a trei membrii pentru verificarea procesului verbal și a trei scrutatori pentru actul de alegere.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul comitetului de reviziune despre examinarea computului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
4. Stabilirea bilanțului anual și deliberarea asupra împărțirii profitului.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1907.
6. Determinarea scopului spre care, la propunerea direcțiunii, este a se întrebuința suma amintită în §-ul 61, punctul f).
7. Decidere asupra urcării capitalului social al institutului dela 600000 cor. la 1,200.000 coroane.
8. Modificarea §§-lor 4, 6, 7, 9, 19, 22, 23, 26, 33, 48, 49, 61 62 și 100 din statute.
9. Alegerea unui membru în direcțiune pe termen de 1 an și eventual a a unui membru în comitetul de reviziune pe 2 ani.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute: §. 24. Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să se depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile destinate de direcțiune, acțiunile sale eventual și dovezile de plenipotență.

Acțiunile depuse la locurile designate de direcțiune se vor lua în considerare numai încât reversul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare a adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-lui 24 din statute, avem onoare a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 23 Ianuarie 1907 pentru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere, s'au designat în acest an, respective au fost rugate institutele: »Albina«, »Victoria«, »Silvania«, »Economul«, »Oraviciana«, »Patria« și »Timișana«

Oradea-mare, 23 Ianuarie 1907.

Direcțiunea institutului.

Debit.		CONTUL BILANȚ.		Credit.			
114	Casa în număr	58720	05	1	Capital social	600000	—
106	Giro-Conto la Banca Austro-Ungară	1125	28	118	Fondul de rezervă*)	90000	—
91	Casa de păstrare poștală	213	35	39	» » » pentru perderi	5307	—
107,117	Cambii de bancă (după descriere)	2531012	63	99	» » penziune	18300	—
108	Credite hipotecare	357192	—	96	Depuneri spre fructificare	1449605	66
34, 121	» de cont-curent	95015	65	87	Cambii reescomptate	850226	—
92	» pe efecte	8937	—	102	Impurmuturi hipotecate pe amortizație cedate	5804	02
76	» personale	14367	—	105	Depozite de cassă	9939	18
98	Imprumuturi hipotecare pe amortizare	5804	02	79, 83, 95, 110	Dividende neridicate	1068	—
45	Efecte proprii	35926	20	36	Saldul intereselor tranzitoare	27080	72
47	Imobile	12188	18		Profit transportat	2348-20	
25	Mobilier și recvizite	5195-35			Profit net	68688-85	71037
	10 procente descriere	519-54	4675	81			
93, 94, 104, 115	} Diverse conturi debitoare		3189	91			
			3128367	63			3128367
							63

*) Cu dotare a anului acestuia se urcă la 105,000— coroane.

Debit.		Contul profitului și al perderilor.		Credit.			
54	4 procente interese la fondul de rezervă	3765	65	6	Profit transportat din 1905.	2348	20
112	Interese de reescompt	32016	84		Interese:		
103	» după imprumuturi pe amortizare cedate	287	92	109, 120	dela cambii de bancă	192709	28
111	» » depuneri	65195	08	116	» credite hipotecare	28532	52
31	10 procente dare după interese de depuneri	6519	51	80	» » pe efecte	715	04
32	Contribuție	17131	54	113	» » personale	1313	63
77	Salare	22200	—	16	» » de cont curent	3650	23
100	Spese curente (tipărituri, porto, luminat, încălzit, telefon etc.)	8135	82	101	» » de amortizare	313	35
28	Chirie	1968	—	35	după capitale elocate la alte institute (70 %/o scutite de dare).	301	81
41	Marce de prezență	3351	—	119	Proviziune	2363	46
48	Descrieri	1822	11	64	Venitul imobilelor (darea solvită)	492	—
	Profit transportat	2348-20		59	Interese după efecte proprii (scutite de dare)	691	—
	Profit net	68688-85	71037	05			
			233430	52			233430
							52

Dr. Coriolan Pap m. p.,
director executiv.

Oradea-mare, 31 Decembre 1906.

Iosif Diamandl m. p.
prim-comptabil.

DIRECȚIUNEA:

Iosif Vulcan m. p. președinte,

Nicolau Zigre m. p. v.-președinte,
Moise Nyeș m. p.,

Iosif Roman m. p.,
Andrei Horvath m. p.,

Petru Pantea m. p.,
Dr. Nicolau Popovici m. p.

Iosif Moldovan m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l'am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

COMITETUL DE REVIZUIRE:

Tomă Păcala m. p. președinte,

Samuil Ciceronescu m. p.,

Sava Raicu m. p.,

Dr. Florian Duma m. p.,

Petru Popescu m. p.

Tipografia George Nichin, Arad.